

P.L.H.

Hki

Allekirjoittanut liitto ja asianomainen osa sen jäsenistöstä on mitä moninaisimmin tavoin yritynyt päästä PLH:n kanssa sopimukseen yötyön aikahyvityksen järjestämisestä. Toistaiseksi näistä ménista neuvotteluista ja kirjelmistä ei ole ollut mitään tulosta. Päinvastoin on PLH osoittanut väheksivänsä henkilökuntansa etujen tärkeyttä ja neuvotteluoikeuslain henkeä mm. jättämällä pari kirjelmää kokonaan vastausta vaille puhumattakaan siitä usein täysin perustelemattomasta kielteisestä asenteesta, joka edustajiamme on kohdannut asiasta käydissä neuvotteluissa eri osastojen kanssa.

Emme tule hyväksymään sitä PLH:n asiassa omaksumaa kantaa, että samalla kun yötyön aikahyvityksestä annettujen soveltamisohjeiden eräitä pykaliä kategorisesti noudatetaan, ei samojen ohjeiden toisista kohdista mielivaltaisesti piitata lainkaan. Tarkoitanne lähinnä sitä tosiseikkaa, että ns. yörahan maksamien on ohjeiden mukaisesti lopetettu. Sensijaan todellinen yötyön aikahyvitys on ohjeiden vastaisesti jätetty toteuttamatta. On ihmeltäväää, että tällaisia melkein asetusluontoisia ohjeita voidaan ~~tehdä~~ näin ~~tehdä~~ ~~soveltaa~~ ~~mielivaltaisesti~~ ~~laitokseen~~ ~~palveluksessa deviin hoidosrakennajin~~. ~~kyllä tarkoittaa myös vaatimusta~~ ~~Vai onko PLH:n todella mahdolista yhtä kevytmielisesti toimia omien virallisten ohjeittena vastaisesti? Kumpikaan mahdollisuus ei anna suurta arvoa laitoksen kierrokirjeihin annetuille ohjeille.~~

Asian käsitteily lienee tällä hetkellä eräänlaisessa kuolleessa pisteessä sillä perusteella, että koko työaikakysymys tulee järjestettäväksi uudelleen kokonaan toisenlaiselta pohjalta. ~~Jos~~ ~~on~~ ~~sai~~ ~~inflaillistetuksi~~ ~~Tällöin on olennainen seura, että nykyinen epäoikeudenmukainen tilanne~~ ~~tullee~~

R5/4/66

(1)

YLITYÖ RAHASSA

Talvella 1957/58 pidetty radiosähkötäjäkurssi oli päättymässä ja kurssivalokuvassa seisoi joukko kirkas-silmisiä kipinäaloikaita. Ei ollut varmaankaan pelkkä sattuma, että taululle oli ennen kuvausta kirjoitettu kissankokoisilla kirjaimilla: Ylityö rahassa! Ja ellei tekstiä ollut tarkoitettu valokuvaan, sen ainakin annettiin siihen tulla. Kaikki nimitän tiesivät, minkä tunnuksen alle asetuttiin seisomaan, eikä siinä silmää räpäytetty. Oppilaiden joukossa oli kolme suolaisseen veteen tottunutta ja liekö ollut näiden verratomien velikultien ansiota, että kurssin aikana usein vakavasti paheksuttiin niitä mattelevia radiosähkötäjiä, jotka yhä silloin jättivät ylitöitä merkitsemättä saadakseen vapaata satamassa tai näyttökseen kapteenin silmissä paremmilta. Kurssilaiset lähtivät sitten merelle ja jokin ajan kuluttua ko-meili valokuva hänen kannattajassa, "tunnuslause" yhä kuvassa mukana. Sitä oli silloin jo kokeiltu käytän-nössäkin, edelleen silmää räpäytämättä. Oli myös saatu kokea, että säännöstä täytyi melkoisesti tinkiä, koska radiosähkötäjiä ei pue pikkumaisuuus ja sai-vartelu. Varmasti moni sai käydä päälliön hytissä ~~suorit~~ vastaanassa ihmettelyyn, että se vanha, hyvä sähkötäjä teki kaikki paperityöt melkein ilman yli-töitä.

Kurssilla paheksuttiin tunteamatonta vanhaa ammatti-veljeä. Ymmärtämystä ei suinkaan puuttunut. Tiedet-tiin varsin hyvin, minkälaisia vaikeuksia ikuisesti purjelaivaperinteisiinsä nojaavat vanhat merikarhut olivat kasanneet ammatillemme. Tajuttiin myös, että edessä oleva merimiesammatti on jyrkkien kontrastien elämää, jossa mitä rakastettavimmilla ihmisoiminai-suksilla varustettuja ammattiveljiä sortuu syviin syö-vereihiin. Ymmärtämys ulottui heihinkin, paheksuttiin vain, ettei heillä ollut rakkeissa varaa ottaa edes täyttä työpalkkaansa. Vanhan sähkötäjän luomaa käyt-täntöä lähdettiin muuttamaan, mutta ei tuomitsemaan. Jos ~~YKKE~~ hän oli tehnyt päälliön kanssa vaihtokau-pat, tunti ylitöitä - tunti aamu-unia, niin hänelle suotiin hiljaa hymyillen tuo lepo unettomuuden pei-kon sähkötelyltä. Silloin ei tunnettu vastikejär-jestelmää!

Mikä mahtaa olla nykyinen käytäntö ylityötuntien suhteeseen? Vieläkö niillä nytkin tehdään kauppa, vaik-ka vapaa-aikaa saa vastikkeena? Toimittaja on tavan-nut neljä nuorta radiosähkötäjiä, jotka purjehtivat toisenlaisin tunnuksin. Heidän nimiensä taakse kät-keytyy niin ällistytävän paljon lahjakkuutta, että tässä negatiivisessa yhteydessä nimet jäävät visusti henkilökohtaiseksi salaisuudeksi. Yhtäpitävistä ker-tomuksista on yksi, ~~YKKE~~ lievin tapaus, jäänyt erikoises-ti mieleen. Tämä veli selitti ~~YKKE~~ aivan hill-peästi nukkuvansa aamuisin satamassa puoli yhdeksään ja maksavansa unet kahdella ylityötunnilla. Hänen kunniakseen on mainittava, että hän oli neuvosta kiitollinen, jopa toivoi lehdessä oikaistavan mui-takin. Tämä rehti poika oli syyllistynyt ajattele-mattoncuteen, jonka seuraukset painavat koko jäsen-kuntaanne ja ovat harmina muillekin merenkulkijoille.

Asiota ei juuri lievennä sekään, että päällikön kanssa oli sovittu ja kaupaa tehtiin reilusti, maksuvälilineenä kalliit ylityötunnit juomarahojen kera. Kysymyksessä ei nimittäin ole yksityisasia ja samanlainen vapaus kuin on esimerkiksi konepäällikön kanssa tehty sopimus palkkakirjanpidon hoitamisesta. Lyhytnäköinen laivan-päällikkö voi kyllä lyödä kaupat lukkoon mielellään. Hän voi saada siitä jopa kiitosmaininnan varustameltaan, mutta kokonaisetu on silloin jäänyt sekä kapteenilta että tietenkin varustamon ekonomeilta vaille huomiota. Ylityötuntien vaihtamisesta vapaa-ajaksi koituu ainsakin seuraavia haittavaikutuksia:

Radiosähkötäjälle itselleen:

- Reilussa kaupassa reilumpi häviää; ylityötunti on kalliimpi kuin tavallinen tunti.
- Omaatuntona ei pestä juomarahoilla, ne annetaan palvelijoiille - tasa-arvoisuuden symbolina!
- Vain vanhan ja erittäin pidetyn radiosähkötäijän arvoasena säälyy, vaikka mesissä on tyhjä paikka satamassa amukahvin aikaan. Hänen aamu-unisuutensa on unottomuuden, vakavan ammattitaudin seurauks. Huoren kipinän aamu-unisuus on velttoutta ja se ymmärretään laivatovereiden halveksiinaksi.

*kto lisäys
loputtaa*

Liitonme jäsenkunnalle:

- Seuraava radiosähkötäjä joutuu selittelemään ylityötuntien lisääntymisen päällikölle, joka ei muista tai tiedä edeltäjän kaupoista mitään.
- Varustunoissa ei tulla koskaan tietämään kuinka paljon radiosähkötäjät tekevät säännöillistä ylitystä, jos tuntien merkitsemistä ensin tarpeetonasti välitetään ja tunteja käytetään sitten maksuvälilineenä milloin mihinkin tarkoitukseen.
- Aamu-unisuus antaa vauhtia aikansa seilanneitten ja sitten sortuneitten ammattivoljienne aihettamille tarinoille kipinästä, joka vain makaa. Perättömänäkin niillä tarinoilla on haitallinen vaikutus liiton toimintaan. Ja perättöniä tarinoita syntyy, koska keskitason merimichellä ei ole edellytyksiä ymmärtää toimintamuotoa työksi, se kun ei ole ruumiillista eikä työnjohdoa.
- Vastikejärjestelmä takaa merenkulkijoille mahdollisuuden saada sunnuntaisin tehtyä työtä vastaavasti vapaa-aikaa satamassa. Vastikkeen ensisijainen suoritustapa on siis vapaa-ajan myöntäminen ja se edellyttää päällikön ja vastikkeeseen oikeutetun välistä sopimusta. Vastikejärjestelmä on pitkien ja monivivahteisten neuvottelujen tuloksena syntynyt sopimus. Ellei sitä noudateta, ei liitolta ole juuri ~~muistuttava~~ edellytyksiä saada uusia sopimuksia syntymään. Aamu-unisuus on levontarvetta. Jos myöndämme kohtuulliselle juhlimisellekin oikeutuksensa, johtuu levontarve liasta työnteeosta, lepopäivää kun ei merellä voida pyhittää. Juuri tästä varten on vastikejärjestelmä olemassa. Siitä saa siis tehdä kauppoja, sitä suosittelevat työnantajatkin.

Laivatovereille:

- Laivayhteisössä, toisin kuin maissa, määrää työpaikka ihmisen sosiaalisen statuksen täydellisesti. Muitamien mieltä keventää ylenemisen mahdollisuus, mutta jos mies on esimerkiksi iäkäs matruusi, ali-

on

konemestari tai tarjoilija, hän sitä myös vapaa-aikanaan. Hytti, messi ja toperipiiri ovat vain juuri "jobin" mukaisia. Sosiaaliset portaat ovat jyrkät eikä niitä päästä pakoon. Monelle tämä merkitsee raskasta taakkaa. ~~vankauden pikkut~~ Radiosähköttäjän ei pidä jyrkentää näitä portaita ottamalla liian suuria vapauksia. Jos vahaa alikonemestari tulee päälystömesiin seitsemäksi, on sinne myös nuoren kipinän ilmettyvä. Sitä velvoittaa jo hänen ja niiden kaikkien keskeinen kohtalonyhteys, joille eteenpäinpääsy ei anna elämänsykettä.

Haitallisia vaikutuksia yliityökaupoista voitaisiin luetella enemmänkin. Tässä on esitetty vain ehkä keskeisimmät opastukseksi niille neljälle, jotka eivät tunneet näitä perusseikkoja. ~~YHTEEN~~ Keväällä 1957 päättynelle kurssilla oltiin näistä selvillä jo ennen kurssin loppua ja valokuva antoi opetusta vanhoillekin. Totuuden nimessä on toki mainittava, että periaate ei ollut sen kurssin keksintö, vaan idea oli lähtöisin juuri vanhoilta ammattiveljiltä. Nyöhempien kurssien oppilaille soveltuisi sama ~~perkkä~~ tunnus nykyaisittain kevennetyssä muodossa ~~YLIITYÖ RAHASSA - VASTIKE VAPAASSA!~~

(lisäys sivulle 2)

- Ei ole mielekästä ~~hyvin~~, että pienet yliityönlöörät toisivat hyötyä ~~yliityöiselle~~ radiosähköttäjälle, esimerkiksi vakinaistaisivat lomittajapaikan. Ellei tuntimäärä ole samaa suuruusluokkaa kuin muissa vastaavissa laivoissa, katsotaan varustamossa, ettei sähköttäjän rahkeissa ole varaa merkitä kaikkia tunteja.

Kesäksi Helsinki Radioon

Viisi radiosähkötilijää otetaan vuosilomien ajaksi, toukokuun lopusta syyskuun alkuun, Helsinki Radioon.

~~Paikat tarjoavat laivaradiosähkötäjille verrattoman tilaisuuden tutustua sannikkoaseman toimintaan.~~

Vakinaisia paikkoja myöhemmin täytettiessä ~~miten~~ lasketaan yleensä aikaisempi toiminta rannikkoasemalla hakijalle edaksi. Pyydämme halukkaita ottamaan yhteyttä:ins.

~~Hämäläinen, Helsinki Radio, Postilokero 10531, Helsinki 10.
puh. 896518~~